

Jaarstukken 2024

gemeente
BORSELE

gemeente
Hulst

gemeente
Goes

gemeente
Kapelle

Gemeente
REIMERSWAAL

gemeente
SUIJS

gemeente
Tholen

Terneuzen

Waterschap
Scheide

**SABEWA
ZEELAND**

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	2
1.1.	Financieel resultaat	4
1.2.	Totstandkoming rekeningresultaat.....	4
1.3.	Leeswijzer.....	5
1.4.	Kerngegevens	6
1.5.	Bestuur	8
1.6.	Beleidsindicatoren bestuur en organisatie	9
	Jaarverslag	10
2.	Programmaverantwoording.....	11
2.1.	Programma Waarderen	11
2.2.	Programma Heffen	13
2.3.	Programma Innen.....	16
2.4.	Overzicht algemene dekkingsmiddelen en overhead	19
2.5.	Overzicht onvoorzien en vennootschapsbelasting.....	23
3.	Paragrafen	24
3.1.	Algemeen	24
3.2.	Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	24
3.3.	Paragraaf financiering	26
3.4.	Paragraaf bedrijfsvoering	26
3.5.	Wet Open Overheid.....	28
	Jaarrekening.....	29
4.	Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	30
4.1.	Overzicht van baten en lasten	30
5.	Toelichting overzicht baten en lasten in de jaarrekening.....	31
5.1.	Verschillenanalyse.....	31
5.2.	Overzicht onvoorzien.....	33
5.3.	Overzicht van incidentele baten en lasten	34
5.4.	Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	34
5.5.	Begrotingsrechtmatigheid	34
5.6.	WNT	35
5.7.	Overzicht taakvelden	37
6.	Balans.....	38
6.1.	Balans	38
6.2.	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	39
6.3.	Toelichting op balans.....	41
7.	Rechtmatigheidsverantwoording	45
8.	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	46
9.	Besluit	46

1. Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2024 van Sabewa Zeeland, de gemeenschappelijke regeling waarin acht gemeenten en een waterschap samenwerken om belastingtaken efficiënt en klantgericht uit te voeren. Als betrouwbare en dienstverlenende organisatie hebben wij ons in 2024 gericht op verdere versterking van onze processen en dienstverlening, met als doel een solide basis te bieden voor alle deelnemers en inwoners.

In 2024 hebben we belangrijke stappen gezet om onze organisatie nog beter toe te rusten voor haar taken. We hebben ons gericht op het verhogen van de kwaliteit van onze dienstverlening, het inzetten op slimmer werken door middel van automatisering en robotisering, en het wegwerken van achterstanden in de uitvoeringsprocessen voor heffen, innen en waarderen (WOZ). Dankzij deze inspanningen zijn we beter in staat om de taken tijdig en nauwkeurig uit te voeren en kunnen we inwoners en ondernemers gericht ondersteunen.

Daarnaast hebben we geïnvesteerd in de kennis en ontwikkeling van onze medewerkers. Door middel van gerichte opleidingen en het delen van expertise hebben we ons team voorbereid op de toenemende complexiteit binnen het belastingdomein. Deze verbreding en verdieping van kennis stelt ons in staat om belastingsoorten en wet- en regelgeving beter te begrijpen en toe te passen, wat bijdraagt aan een efficiënte en betrouwbare uitvoering van onze taken.

We streven ernaar om als organisatie niet alleen effectief, maar ook benaderbaar en ondersteunend te zijn. Dit komt tot uiting in onze inzet om inwoners en ondernemers actief te helpen bij het nakomen van hun verplichtingen, bijvoorbeeld door het vereenvoudigen van processen en het aanbieden van laagdrempelige hulp. Ons doel is dat iedereen op een prettige en toegankelijke manier aan zijn belastingverplichtingen kan voldoen.

Het succes van dit jaar is te danken aan de inzet en betrokkenheid van al onze medewerkers. Hun toewijding en vakmanschap hebben ons in staat gesteld om onze ambities te realiseren en tegelijkertijd een solide basis te leggen voor verdere groei en verbetering in de komende jaren.

In deze jaarrekening blikken we terug op een succesvol jaar waarin we samen hebben gewerkt aan het versterken van onze rol als betrouwbare, dienstverlenende en efficiënte uitvoeringsorganisatie. Wij danken onze deelnemers en partners voor hun vertrouwen en kijken uit naar een voortzetting van de goede samenwerking.

Positief resultaat

Het resultaat over 2024 is € 242.751 positief. Dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door hogere rentebaten en door uitgestelde uitgaven. De rentebaten vallen € 117.000,- hoger uit dan begroot. In de tweede begrotingswijziging 2024 is ervan uitgegaan dat er met betrekking tot beroepszaken 2023 en jaarplannen een bepaald deel aan kosten gemaakt wordt in 2024 en een bepaald deel aan kosten in 2025. De in 2024 gemaakte kosten zijn echter € 120.000,- lager; deze kosten zullen in 2025 gemaakt worden.

Eerste begrotingswijziging 2024

In 2024 zijn er twee begrotingswijzigingen vastgesteld door het Algemeen Bestuur. In de eerste begrotingswijziging zijn de volgende ontwikkelingen verwerkt:

- incidentele kosten ter uitvoering van de jaarplannen 2024 (€ 419.700,-);
- structurele kosten ter uitvoering van de jaarplannen 2024 (€ 122.900,-);
- structurele doorwerking hogere lasten op basis van jaarrekening 2022 (€ 114.000,-);
- structurele hogere inkomsten en besparingen (- € 46.800,-);
- structurele hogere kosten door prijscorrecties (€ 97.600,-);
- incidentele kosten voor aanvullende projecten in 2024 (€ 85.000,-);
- incidentele overige kosten (€ 9.655,-).

De jaarplannen 2024 waren gericht op het verder wegwerken van de (resterende) achterstanden, het verbeteren van de datakwaliteit, slimmer werken en kennis verbreden en verdiepen.

Tweede begrotingswijziging 2024

In de eerste gewijzigde begroting 2024 was nog geen rekening is gehouden met de volgende kosten:

- Technologieoplossing voor uitvoering van de belastingtaken;
- Afhandeling en proceskostenvergoedingen beroepszaken Wet WOZ 2023;
- Wegwerken achterstanden in het objectenbeheer;
- Hogere niet compensabele BTW door hiervoor genoemde uitgaven.

Deze kosten worden door Sabewa Zeeland deels in 2024 en deels in 2025 gemaakt. Verder is een deel van de kosten voor het uitvoeren van de jaarplannen 2024 doorgeschoven naar 2025. De verdeling over 2024 en 2025 is als volgt:

Onderdeel	2e begrotingswijziging Sabewa Zeeland 2024	1e begrotingswijziging Sabewa Zeeland 2025	Extra bijdrage begroting deelnemers 2024
Technologieoplossing	€ 351.250	€ 1.950.864	€ 2.302.114
Beroepszaken 2023	€ 408.851	€ 254.190	€ 663.041
Achterstanden objectenbeheer	€ -	€ 235.000	€ 235.000
Niet compensabele BTW	€ 30.497	€ 57.902	€ 88.399
Doorschuiven deel kosten jaarplannen	€ -143.420	€ 143.420	€ -
Totaal	€ 647.178	€ 2.641.376	€ 3.288.554

De deelnemers hebben de voorkeur uitgesproken om deze kosten te dekken door een eenmalig bijdrage in 2024. Daarom is een tweede begrotingswijziging 2024 en een eerste begrotingswijziging 2025 voorgesteld. In deze begrotingswijzigingen zijn de in het betreffende jaar te maken kosten opgenomen. De eenmalige bijdrage van de deelnemers is als opbrengst in de tweede begrotingswijziging 2024 opgenomen. Hierdoor ontstaat een positief resultaat welke is gestort in de bestemmingsreserve. In 2025 worden de in dat jaar te maken lasten gedekt door een onttrekking aan de bestemmingsreserve.

1.1. Financieel resultaat

Voor u liggen de jaarstukken 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Sabewa Zeeland. De jaarstukken zijn opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Met de jaarrekening 2024 legt het dagelijks bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid in 2024 en de bijbehorende financiën. De verantwoording over het beleid vindt plaats in het jaarverslag. In de jaarrekening worden de financiën nader toegelicht.

Sabewa Zeeland sluit het jaar af met een voordelig rekeningresultaat van € 242.751,-. Het rekeningresultaat is als volgt opgebouwd:

➤ Lagere kosten	€ 148.064,-
➤ Hogere opbrengsten	€ 94.687,-
➤ Gerealiseerd resultaat	€ 242.751,- voordelig

1.2. Totstandkoming rekeningresultaat

Aan het tot stand komen van het resultaat gaan de volgende begroting en wijzigingen aan vooraf:

- 2023: Begroting 2024;
- 2024: 1e Begrotingswijziging 2024;
- 2024: 2e Begrotingswijziging 2024.

Het werkelijk gerealiseerd resultaat na bestemming is € 242.751,- voordeliger dan begroot. Hieronder volgt een overzicht van de realisatie per programma met de saldo's van de begroting na wijziging en de afwijking daarop.

(bedragen x € 1.000,-)	Lasten	Baten	Saldo	Saldo begroting 2024	Saldo Begroting 2024 na 1e wijz	Saldo Begroting 2024 na 2e wijz	Afwijking t.o.v. begroting 2024 na 2e wijz
Programma							
Waarderen	€ 3.747	€ -	€ -3.747	€ -2.851	€ -3.313	€ -3.822	€ 75
Heffen	€ 2.380	€ -	€ -2.380	€ -1.840	€ -2.030	€ -2.432	€ 52
Innen	€ 1.808	€ 764	€ -1.043	€ -1.440	€ -1.277	€ -1.166	€ 123
Algemene dekkingsmiddelen	€ 273	€ 11.566	€ 11.293	€ 7.348	€ 8.044	€ 11.302	€ -9
Onvoorzien	€ -	€ -	€ -	€ -10	€ -10	€ -10	€ 10
Overhead	€ 1.195	€ -	€ -1.195	€ -1.208	€ -1.413	€ -1.230	€ 35
Vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Saldo van baten en lasten	€ 9.403	€ 12.330	€ 2.928	€ 0	€ 0	€ 2.642	€ 286
Toevoeging aan Reserves	€ 2.641	€ -	€ -2.641	-	€ -	€ -2.641	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toevoeging aan voorzieningen	€ 43	€ -	€ -43	€ -	-	-	€ -43
Onttrekking aan voorzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-	€ -
Gerealiseerd resultaat	€ 12.088	€ 12.330	€ 243	€ 0	€ 0	€ 0	€ 242

Op hoofdlijnen kan het voordelige saldo verklaard worden door de lagere lasten bij de programma's Waarderen en Heffen en de hogere baten bij het programma Innén. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 2 (programmaverantwoording) en hoofdstuk 5.1 (Verschillen analyse).

1.3. Leeswijzer

De jaarstukken 2024 bestaan uit 2 onderdelen:

Jaarverslag

Programmaverantwoording

In totaal zijn er 3 programma's. In de verantwoording over deze programma's beschrijven wij de hoofdlijnen van de realisatie van het beleid in 2024. Daarnaast is per programma het financiële resultaat opgenomen.

Paragrafen

Naast de 3 programma's heeft Sabewa Zeeland 3 van toepassing zijnde paragrafen. Deze paragrafen betreffen onderwerpen die meerdere of alle programma's aangaan.

Jaarrekening

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

Dit bestaat uit het overzicht van baten en lasten per programma en een analyse van de verschillen tussen begroot en gerealiseerd. Daarnaast worden de incidentele baten en lasten vermeld en wordt ingegaan op de begrotingsrechtmatigheid.

Balans en de toelichting

De balans geeft het overzicht van de bezittingen, schulden en het eigen vermogen met de toelichting daarop.

1.4. Kerngegevens

Deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Sabewa Zeeland zijn:

Gemeente Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Reimerswaal, Sluis, Terneuzen, Tholen en het Waterschap Scheldestromen.

Eenheden per organisatie

Onderstaande tabel geeft de gegevens weer zoals bij de begroting is gehanteerd voor de verdeling van de lasten per programma. De rekening is volgens deze begrotingsmethodiek ook uitgangspunt.

Stuurgegevens ten behoeve van begroting 2024:

Organisaties	Borsele	Goes	Kapelle	Tholen	R'waal	Hulst	Sluis	Terneuzen	Waterschap	Totaal
Aantal inwoners	22.847	38.950	13.020	26.401	22.920	27.533	23.141	54.501		
Objecten										
Woningen	10.491	19.976	5.999	12.616	9.498	13.906	19.799	29.413		
Niet woningen	813	1.993	447	988	997	972	1.837	2.240		
Niet woningen > 5 mln	24	24	10	8	7	6	9	42		
Agrarisch	379	149	101	309	313	303	430	335		
(Bouw-) terrein	380	322	42	319	90	158	394	211		
Sluimerende objecten	116	468	53	105	92	167	332	346		
onbekend										
Totaal	12.203	22.932	6.652	14.345	10.997	15.512	22.801	32.587	0	138.029
Aanslagregels										
OZB eig.woning	10.729	20.157	6.012	12.647	9.543	13.902	19.682	29.335		
OZB niet eig.woning	1.356	2.237	581	1.506	1.352	1.455	2.681	2.799		
OZB gebr niet woning	1.265	1.897	537	1.360	1.269	1.281	2.117	2.407		
Afvalstoffenheffing	9.752	18.261	5.408	10.910	8.980	12.986	14.748	26.152		
Afvalstoffen dif.tar.		18.261	5.408		8.980					
Korting afval scheiden										
Reinigingsrechten	293									
Rioolheffing eigenaar	10.302	20.416		11.783	10.331			30.847		
Rioolheffing gebruiker	10.042	19.772	5.917	11.115	8.861	13.930	17.588			
Hondenbelasting	2.090	0		2.095		2.762	2.165	4.012		
Toeristenbelasting		80	47		28		789	73		
Forensenbelasting	312	275	175	355	64	239	3.490	495		
Reclamebelasting		311					155			
Havengeld/Liggeld					517					
Precario	0	183					462			
Biz								199		
Precario compensatie										
gebruikers (zi, vh, io)									359.848	
Bedrijven									13.696	
Eigenaren									356.528	
Retributies										
Totaal	46.141	101.850	24.085	51.771	49.925	46.555	63.877	96.319	730.072	1.210.595

Het totaal aantal inwoners van de provincie Zeeland per 1 januari 2024 was 378.557.

Eenheden per organisatie:

Organisatie	Objecten	Aanslagregels
Gemeente Borsele	12.203	46.141
Gemeente Goes	22.932	101.850
Gemeente Hulst	15.512	46.555
Gemeente Kapelle	6.652	24.085
Gemeente Reimerswaal	10.997	49.925
Gemeente Sluis	22.801	63.877
Gemeente Terneuzen	32.587	96.319
Gemeente Tholen	14.345	51.771
Waterschap	0	730.072

Exploitatielasten 2024: € 4.642.363,-
Personeelslasten 2024: € 4.760.546,-

Aantal formatie-eenheden toegestaan in 2024 is 50,77 fte.
Aantal formatie-eenheden per 31-12-2024 is 46,58 fte.

De kosten worden als volgt over de deelnemers verdeeld:
Programma Waarderen: op basis van het aantal objecten.
Programma Heffen: op basis van het aantal aanslagregels.
Programma Innén: op basis van het aantal aanslagregels.

1.5. Bestuur

Aan het hoofd van Sabewa Zeeland staat een algemeen bestuur, bestaande uit zoveel leden als er deelnemers zijn, waaronder de voorzitter.

Het dagelijks bestuur van het waterschap en elk van de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten wijst uit zijn midden één lid aan en voor elk aangewezen lid een plaatsvervanger aan die dat lid bij verhindering vervangt.

Algemeen bestuur:

Gemeente Borsele:	dhr. A.P. Witkam
Gemeente Goes:	dhr. S. Meulblok
Gemeente Hulst:	dhr. D.K.E. Steijaert
Gemeente Kapelle:	dhr. J.H. Herselman
Gemeente Reimerswaal:	dhr. N. van der Hoest
Gemeente Sluis:	dhr. C. Simons
Gemeente Terneuzen:	dhr. drs. F. O. van Hulle
Gemeente Tholen:	dhr. drs. P.W.J. Hoek
Waterschap Scheldestromen:	dhr. A.J.G. Poppelaars

Dagelijks Bestuur:

Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden, waaronder een voorzitter. De samenstelling van het dagelijks bestuur is als volgt:

- a. één lid namens het waterschap;
- b. twee leden namens de gemeenten.

De voorzitter en de overige leden van het dagelijks bestuur worden door en uit het midden van het algemeen bestuur gekozen.

Leden:

Waterschap Scheldestromen:	dhr. A.J.G. Poppelaars (voorzitter)
Gemeente Kapelle:	dhr. J.H. Herselman
Gemeente Terneuzen	dhr. F.O. van Hulle

Adresgegevens:

Sabewa Zeeland
Bezoekadres : Kennedylaan 1
Postbus 1155
4538 AE Terneuzen

Telefoon: 088-99 95 800

E-mail: info@sabewazeeland.nl

Website: www.sabewazeeland.nl

1.6. Beleidsindicatoren bestuur en organisatie

De effecten van het beleid dienen toegelicht te worden door middel van een vaste set van beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De meeste van deze indicatoren zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl, onder dashboard "Besluit Begroting en Verantwoording". Een aantal van deze indicatoren dient echter uit de eigen gegevens of de eigen begroting of jaarrekening berekend te worden. Aangezien Sabewa Zeeland geen programma bestuur en organisatie heeft, zijn deze in dit hoofdstuk opgenomen.

Nr	Naam indicator	Eenheid	B2024	W2024
1	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	0,13	0,13
2	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	0,14	0,12
3	Apparaatskosten	kosten per inwoner	€ 14,04	€ 14,06
4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	35,02%	32,52%
		Totale kosten inhuur externen	1.584.172	1.485.559
5	Overhead	Kosten als % van totale lasten	12,82%	12,71%

1. Formatie

Definitie: het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari.

2. Bezetting

Definitie: het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet de toegestane formatie omvang.

3. Apparaatskosten

Definitie: apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van het personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten en dergelijke voor de uitvoering van de organisatorische taken.

Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

4. Externe inhuur

Definitie: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen de organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.

5. Overhead

Definitie: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerker in het primaire proces.

Jaarverslag

2. Programmaverantwoording

2.1. Programma Waarderen

Doelstelling

Uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.

Bestaand beleid

Wet waardering onroerende zaken en Waarderingsinstructie.

Wat willen we bereiken

Uitvoering van de reguliere processen binnen de Wet WOZ en binnen de normen en criteria van de Waarderingskamer. Door de interne beheersing van deze processen willen we, conform het visiedocument 2023-2027, de beoordeling van de Waarderingskamer op drie sterren (voldoende) behouden en eind 2027 tenminste vier sterren (goed) behaald hebben en deze behouden.

Wat hebben we ervoor gedaan

In 2024 zijn de WOZ-beschikkingen (aanslagbiljetten) tijdig verzonden en voldeden we aan de 95% norm. Het totaal aantal WOZ bezwaren kwam in 2024 uit op 5.721 wat neerkomt op twee derde deel van bezwaren die we in 2023 hebben ontvangen. Dit is in lijn met het landelijk beeld. Het aantal ingediende beroepsprocedures bij de rechtbank steeg in 2024 tot een aantal van 428. Door extra inzet en inhuur is 95% van deze beroepen tijdig taxatie technisch afgehandeld. Door automatisering van administratieve processtappen hebben we in 2024 0,89 fte op de administratieve ondersteuning kunnen inzetten op het objectenbeheer. Door inhuur van een tijdelijke senior objectbeheerder en de uitbreiding van 0.89 fte vanuit de administratieve ondersteuning is er in 2024 hard gewerkt om de achterstanden verder weg te werken, wat op onderdelen goed gelukt is. Wel lopen deze activiteiten in 2025 nog door. Hiermee wordt niet alleen fors geïnvesteerd in het wegwerken van achterstanden, maar ook de kwaliteit van de data krijgt een grote -noodzakelijke- kwaliteitsimpuls. Dit heeft weer een positieve effecten op andere deelprocessen zoals de bezwarenafhandeling en vooral het vertrouwen van de burger in de gegevens.

Wat heeft het gekost

Lasten en baten:

	Begroting 2024	Begroting 2024 na 1e wijz.	Begroting 2024 na 2e wijz.	Jaarrekening 2024	Afwijking
Lasten	€ 2.850.893	€ 3.313.412	€ 3.821.531	€ 3.746.656	€ -74.875
Baten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Saldo van baten en lasten	€ -2.850.893	€ -3.313.412	€ -3.821.531	€ -3.746.656	€ 74.875
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ 1.353.483	€ 1.353.483	€ -
Ottrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gerealiseerd resultaat	€ -2.850.893	€ -3.313.412	€ -5.175.014	€ -5.100.139	€ 74.875

Toelichting:

Door de deelnemers is in 2024 een eenmalige bijdrage verstrekt voor de te maken kosten in verband met:

- technologieoplossing voor de belastingtaken;
- afhandeling en proceskostenvergoedingen beroepszaken Wet WOZ 2023;
- wegwerken achterstanden in objectenbeheer;
- hogere niet compensabele BTW.

Een deel van deze kosten is in 2024 gemaakt, terwijl het andere deel van de kosten nog in 2025 gemaakt zal worden.

In 2024 zijn minder kosten gemaakt dan voorzien. Deze kosten zullen in 2025 gemaakt worden. De werkelijke lasten zijn daardoor in 2024 lager dan begroot. De vergelijking ziet er als volgt uit:

Kosten 2024	2e begrotingswijziging 2024	Werkelijk	Vershil werkelijk t.o.v. begroot
Technologieoplossing	€ 351.250	€ 365.879	€ 14.629
Beroepszaken 2023	€ 408.851	€ 321.685	€ -87.166
Achterstanden objectenbeheer	€ -	€ -	€ -
Niet compensabele BTW	€ 30.497	€ 39.480	€ 8.983
Doorschuiven deel kosten jaarplannen	€ -143.420	€ -184.698	€ -41.278
Totaal	€ 647.178	€ 542.346	€ -104.832

De lagere werkelijke lasten in 2024 hebben betrekking op de proceskostenvergoedingen en kosten voor taxatie-technische inhuur voor de afhandeling van het relatief grote aantal beroepschriften dat betrekking heeft op het belastingjaar 2023. Deze kosten dienen verantwoord te worden in het jaar waarin de werkzaamheden plaatsvinden. Sabewa Zeeland heeft geen invloed op de snelheid van afhandeling; hierin zijn we afhankelijk van de Rechtbank. De proceskostenvergoedingen voor de afhandeling van WOZ-beroepzaken zijn € 39.000,- lager uitgevallen dan begroot en de kosten voor taxatie-technische inhuur zijn € 12.000,- lager uitgevallen dan begroot. De betreffende kosten zijn lager uitgevallen dan begroot omdat er in 2024 minder zaken ter zitting gekomen zijn dan verwacht.

Verder worden de lagere lasten veroorzaakt door een lager aandeel in de automatiseringskosten en kosten voor interne dienstverlening.

Specificatie taakvelden 2024:

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
0.61 OZB Woningen	€ 3.268.900		€ -3.268.900
0.62 OZB niet woningen	€ 477.756		€ -477.756
Totaal	€ 3.746.656	€ -	€ -3.746.656

Prestaties(indicatoren)	Norm	Realisatie
Het binnen de wettelijke termijn (28-02-2024) afgeven van een WOZ-beschikking	95%	95%
Bezwaar en beroepsafschrijven afwikkelen binnen de gestelde wettelijke termijn (31-12-2024)	100%	95%

Binnen de wettelijk vastgestelde termijn van 8 weken is de WOZ-beschikking afgegeven van 96% van alle WOZ-objecten.

De afhandeling van de WOZ-bezwaren is voor 95 % binnen de geselde norm voldaan.

2.2. Programma Heffen

Doelstelling

Op basis van de door de deelnemers vastgestelde belastingverordeningen uitvoering geven aan de belastingheffing aan de hand van de vigerende kohierplanning.

Bestaand beleid

Binnen de wettelijke mogelijkheden zoals de Gemeente- en Waterschapswet, Algemene wet inzake rijksbelastingen en diverse beleidsregels zorgdragen voor een tijdige verzending van de aanslagen. Over de data van verzenden van de belastingaanslagen worden jaarlijks nadere afspraken gemaakt en vastgelegd in de zogenaamde kohierplanning.

Wat willen we bereiken

In lijn met het visiedocument 2024-2027 worden de werkprocessen verder geoptimaliseerd om de gestelde KPI's te behalen. Dit leidt enerzijds tot een correcte aanslagoplegging voor de burger en anderzijds tot een transparante en gedegen rapportage voor de deelnemers van Sabewa Zeeland. Waar mogelijk wordt gestreefd naar uniformiteit in de belastingverordeningen van de deelnemende gemeenten en het Waterschap. Sabewa Zeeland adviseert deelnemers tevens over een efficiënte inrichting van belastingverordeningen en heffingsgrondslagen. Daarnaast wordt zorg gedragen voor een tijdige en correcte afhandeling van bezwaren, waarbij de ondersteunende applicatie dit proces optimaal faciliteert.

Wat hebben we ervoor gedaan

Hoewel de achterstanden in 2023 niet volledig zijn weggewerkt, is dit in 2024 grotendeels gerealiseerd. De openstaande vacatures zijn ingevuld, maar door de krapte op de arbeidsmarkt is het niet mogelijk gebleken om ervaren belastingmedewerkers aan te trekken. De inwerkperiode en opleiding van nieuwe medewerkers vergt aanzienlijke tijd, waardoor het enige tijd zal duren voordat zij een volwaardige bijdrage kunnen leveren. Binnen het taakveld aanslagoplegging is dit een proces waarin ervaring een essentiële rol speelt.

Naast de inspanningen om de resterende achterstanden weg te werken, is tevens ingezet op gestructureerde kwaliteitscontroles. Deze maatregelen hebben geleid tot een verbetering van de kwaliteit van de opgelegde aanslagen. De in 2023 ontwikkelde WOZ-bezwarenmodule heeft in 2024 bijgedragen aan een aanzienlijke versnelling van de bezwaarafhandeling, zonder dat dit ten koste is gegaan van de kwaliteit. Echter, door de uitzonderlijke toename van het aantal WOZ-bezwaren in 2023 (meer dan een verdubbeling ten opzichte van reguliere aantallen, conform de landelijke trend) is het aantal ingediende beroepen verviervoudigd ten opzichte van voorgaande jaren. Hierdoor is circa 5% van de bezwaren eind 2024 doorgeschoven naar een later tijdstip, waardoor de vooraf gestelde KPI van 100% tijdige afhandeling niet volledig is gerealiseerd.

Wat heeft het gekost

Lasten en baten

	Begroting 2024	Begroting 2024 na 1e wijz.	Begroting 2024 na 2e wijz.	Jaarrekening 2024	Afwijking
Lasten	€ 1.839.760	€ 2.030.059	€ 2.431.901	€ 2.379.785	€ -52.117
Baten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Saldo van baten en lasten	€ -1.839.760	€ -2.030.059	€ -2.431.901	€ -2.379.785	€ 52.117
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ 692.441	€ 692.441	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gerealiseerd resultaat	€ -1.839.760	€ -2.030.059	€ -3.124.342	€ -3.072.225	€ 52.117

Toelichting

Door de deelnemers is in 2024 een eenmalige bijdrage verstrekt voor de te maken kosten in verband met:

- technologieoplossing voor de belastingtaken;
- afhandeling en proceskostenvergoedingen beroepszaken Wet WOZ 2023;
- wegwerken achterstanden in objectenbeheer;
- hogere niet compensabele BTW.

Een deel van deze kosten is in 2024 gemaakt, terwijl het andere deel van de kosten nog in 2025 gemaakt zal worden. In 2024 zijn minder kosten gemaakt dan voorzien. Deze kosten zullen in 2025 gemaakt worden. De werkelijke lasten zijn daardoor in 2024 lager dan begroot en de toevoeging aan de reserves is in 2024 hoger dan begroot. De vergelijking ziet er als volgt uit:

Kosten 2024	2e begrotingswijziging 2024	Werkelijk	Verschil werkelijk t.o.v. begroot
Technologieoplossing	€ 351.250	€ 365.879	€ 14.629
Beroepszaken 2023	€ 408.851	€ 321.685	€ -87.166
Achterstanden objectenbeheer	€ -	€ -	€ -
Niet compensabele BTW	€ 30.497	€ 39.480	€ 8.983
Doorschuiven deel kosten jaarplannen	€ -143.420	€ -184.698	€ -41.278
Totaal	€ 647.178	€ 542.346	€ -104.832

De lagere werkelijke lasten in 2024 worden veroorzaakt door lagere kosten voor juridische inhuur en administratieve ondersteuning voor de afhandeling van het relatief grote aantal beroepschriften dat betrekking heeft op het belastingjaar 2023. Deze kosten dienen verantwoord te worden in het jaar waarin de werkzaamheden plaatsvinden. Sabewa Zeeland heeft geen invloed op de snelheid van afhandeling; hierin zijn we afhankelijk van de Rechtbank.

De kosten voor juridische inhuur zijn € 35.000,- lager uitgevallen dan begroot. De betreffende kosten zijn lager uitgevallen dan begroot omdat er in 2024 minder zaken ter zitting gekomen zijn dan verwacht.

Verder worden de lagere lasten veroorzaakt door een lager aandeel in de automatiseringskosten en kosten voor interne dienstverlening.

Specificatie taakvelden 2024

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
0.61 OZB Woningen	€ 202.871	€ -	€ -202.871
0.62 OZB niet woningen	€ 54.247	€ -	€ -54.247
0.64 Belastingen overig	€ 1.485.961	€ -	€ -1.485.961
2.3 Recreatieve Havens	€ 715	€ -	€ -715
2.4 Economische Havens	€ 260	€ -	€ -260
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	€ 312	€ -	€ -312
3.4 Economische promotie	€ 63.975	€ -	€ -63.975
7.2 Riolering	€ 318.775	€ -	€ -318.775
7.3 Afval	€ 252.669	€ -	€ -252.669
Totaal	€ 2.379.785	€ -	€ -2.379.785

Prestaties(indicatoren)	Norm	Realisatie
Aanslagen juist, volledig en tijdig opleggen	100%	99 %
Verzoek, bezwaar en beroepsafschriften afwikkelen binnen de gestelde wettelijke termijn	100%	100 %

2.3. Programma Innen

Doelstelling

Zorgdragen voor tijdige inning en invordering van belastingschulden.

Bestaand beleid

Uitvoering bepalingen Gemeente- en Waterschapswet, de Invorderingswet 1990, de Leidraad Invordering 2016 Belastingssamenwerking Sabewa Zeeland en de Leidraad kwijtschelding gemeentelijke- en waterschapsbelastingen.

Het streven is om informatie voor de Zeeuwse burgers duidelijker te maken. Dit wordt o.a. gerealiseerd door het digitaliseren, waardoor gegevens elektronisch worden verwerkt en informatie digitaal wordt verstrekt.

Wat willen we bereiken

- Een doorlooptijd van het invorderingsproces van maximaal 1 jaar;
- Een digitale website waarmee de burger via een persoonlijke pagina eenvoudig gegevens kan raadplegen, wijzigen of door kan geven aan Sabewa Zeeland;
- Juiste, duidelijke en tijdige service naar de burgers;
- Lagere debiteurenstanden.

Wat hebben we ervoor gedaan

In het kader van burgergerichte communicatie te verbeteren zijn in het afgelopen jaar verschillende initiatieven genomen, zoals: nieuwsberichten op de website plaatsen, het op regelmatige basis actueel houden van het meest gestelde vragen overzicht op de website en het verbeteren van uitgaande brieven aan onze burgers. Hierbij valt te denken aan opbouw van de brief, taalgebruik, etc.

In 2024 is aandacht besteed aan de procesbeschrijvingen waarin staat beschreven welke invorderingsstappen in welke situatie kunnen worden genomen, afgestemd op de situatie van de burger. De al bekende procesbeschrijvingen zijn herschreven. Door tijdgebrek zijn de nieuwe(re) processen nog niet beschreven. Het gaat hierbij om de uitwerking van de verschillende stappen van het loonbeslag en de beschrijving van de (nieuwe) mogelijkheden binnen het vereenvoudigd derdenbeslag. Hier gaat het om de betalingsvordering en het kentekenbeslag. Er zijn nog geen processen geautomatiseerd/gerobotiseerd, hiervoor zullen de mogelijkheden in 2025 verder worden verkend.

Er is het afgelopen jaar gewerkt met maandelijkse budgetbewakingsrapportages en kwartaal MT rapportages. Ook is een begin gemaakt met het beschikbaar maken van dashboards in PowerBi ten behoeve van de monitoring en sturing.

Doordat in 2023 vacatures zijn ingevuld is er dit jaar meer tijd geweest voor het invorderingstraject. In 2024 is veel tijd besteed aan het inwerken van deze medewerkers waardoor nog niet optimaal van de uitbreiding kon worden geprofiteerd. Voor de toekomst is de huidige bezetting, in combinatie met het nieuwe belastingstelsel, voldoende om de taken op een efficiënte manier te blijven vervullen. Dit maakt het mogelijk om met de beschikbare FTE's de werkzaamheden adequaat op te pakken en de teamdoelen te behalen.

Wat heeft het gekost

Lasten en baten

	Begroting 2024	Begroting 2024 na 1e wijz.	Begroting 2024 na 2e wijz.	Jaarrekening 2024	Afwijking
Lasten	€ 1.527.372	€ 1.650.066	€ 1.836.079	€ 1.807.653	€ -28.426
Baten	€ 87.261	€ 372.936	€ 669.623	€ 764.310	€ 94.687
Saldo van baten en lasten	€ -1.440.111	€ -1.277.130	€ -1.166.456	€ -1.043.342	€ 123.114
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ 537.550	€ 537.550	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gerealiseerd resultaat	€ -1.440.111	€ -1.277.130	€ -1.704.006	€ -1.580.892	€ 123.114

Toelichting

Door de deelnemers is in 2024 een eenmalige bijdrage verstrekt voor de te maken kosten in verband met:

- technologieoplossing voor de belastingtaken;
- afhandeling en proceskostenvergoedingen beroepszaken Wet WOZ 2023;
- wegwerken achterstanden in objectenbeheer;
- hogere niet compensabele BTW.

Een deel van deze kosten is in 2024 gemaakt, terwijl het andere deel van de kosten nog in 2025 gemaakt zal worden. In 2024 zijn minder kosten gemaakt dan voorzien. Deze kosten zullen in 2025 gemaakt worden. De werkelijke lasten zijn daardoor in 2024 lager dan begroot. De vergelijking ziet er als volgt uit:

Kosten 2024	2e begrotingswijziging 2024	Werkelijk	Verschil werkelijk t.o.v. begroot
Technologieoplossing	€ 351.250	€ 365.879	€ 14.629
Beroepszaken 2023	€ 408.851	€ 321.685	€ -87.166
Achterstanden objectenbeheer	€ -	€ -	€ -
Niet compensabele BTW	€ 30.497	€ 39.480	€ 8.983
Doorschuiven deel kosten jaarplannen	€ -143.420	€ -184.698	€ -41.278
Totaal	€ 647.178	€ 542.346	€ -104.832

De hogere werkelijke baten worden veroorzaakt door hogere rentebaten (€ 117.000,-). Daarentegen valt de vergoeding voor het uitvoeren van de kwijtschelding voor niet-deelnemers lager uit vanwege een lagere aantal ingediende kwijtscheldingsverzoeken (- € 22.000,-).

Verder worden de lagere lasten veroorzaakt door een lager aandeel in de automatiseringskosten en kosten voor interne dienstverlening.

Specificatie taakvelden 2024

	Begroting 2024	Begroting 2024 na 1e wijz.	Begroting 2024 na 2e wijz.	Jaarrekening 2024	Afwijking
Lasten	€ 1.527.372	€ 1.650.066	€ 1.836.079	€ 1.807.653	€ -28.426
Baten	€ 87.261	€ 372.936	€ 669.623	€ 764.310	€ 94.687
Saldo van baten en lasten	€ -1.440.111	€ -1.277.130	€ -1.166.456	€ -1.043.342	€ 123.114
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ 537.550	€ 537.550	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gerealiseerd resultaat	€ -1.440.111	€ -1.277.130	€ -1.704.006	€ -1.580.892	€ 123.114

Prestaties(indicatoren)	Norm	Realisatie
Kwijtscheldingsverzoeken afhandelen binnen de gestelde termijn (leidraad)	100%	94%
Bezwaar en beroepsschriften afhandelen binnen de gestelde termijn	95%	79%
% openstaande posten dienstjaar t.o.v. opgelegde aanslagen dienstjaar	Max 3%	3,95%

Het feit dat het percentage openstaande posten dienstjaar t.o.v. de opgelegde aanslagen dienstjaar hoger ligt dan de gestelde norm wordt veroorzaakt doordat de aanslagen forensenbelasting voor de gemeente Sluis met dagtekening 31 oktober 2024 zijn opgelegd. De betalingstermijn voor deze aanslagen verloopt pas in 2025. Voor de overige deelnemers ligt het percentage openstaande posten over het algemeen rond de 3%.

2.4. Overzicht algemene dekkingsmiddelen en overhead

Doelstelling

Onder de programma's zijn alleen de inkomsten en uitgaven opgenomen die daarmee een direct verband hebben. Aangezien Sabewa Zeeland, als uitvoeringsorganisatie voor de WOZ en het heffen en invorderen van belastingen een afwijkende programma indeling heeft, is er voor gekozen de deelnemersbijdragen, evenals voorgaande jaren, op dit onderdeel te begroten en te verantwoorden. Daarnaast worden hier eventuele andere algemene kosten en opbrengsten begroot die niet bij de programma's zijn opgenomen. Op dit programma worden de bijdragen van de deelnemers geraamd en eventuele andere algemene kosten en opbrengsten die niet op de programma's zijn begroot.

Wat willen we bereiken

Het binnen de kaders van het gestelde kwaliteitsniveau voldoen aan de gestelde eisen ten aanzien van de kostenontwikkeling.

Wat hebben we bereikt

Door middel van tussentijdse rapportages is het dagelijks- en algemeen bestuur geïnformeerd omtrent verwachte kostenoverschrijdingen en hogere opbrengsten.

Wat heeft het gekost

Lasten en baten

	Begroting 2024	Begroting 2024 na 1e wijz.	Begroting 2024 na 2e wijz.	Jaarrekening 2024	Afwijking
Lasten	€ 127.026	€ 233.890	€ 264.387	€ 273.370	€ 8.983
Baten	€ 7.475.503	€ 8.277.559	€ 11.566.113	€ 11.566.116	€ 3
Saldo van baten en lasten	€ 7.348.478	€ 8.043.669	€ 11.301.726	€ 11.292.745	€ -8.981
Toevoeging aan reserves			€ 57.902	€ 57.902	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toevoeging aan voorzieningen	€ -	€ -	€ -	€ 43.389	€ 43.389
Onttrekking aan voorzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gerealiseerd resultaat	€ 7.348.478	€ 8.043.669	€ 11.243.824	€ 11.191.454	€ -52.370

Toelichting

Lasten:

De lasten betreffen de niet verrekenbare BTW voor rekening van het waterschap Scheldestromen.

Baten:

De baten betreffen de bijdragen van de deelnemers in de exploitatiekosten.

Voorzieningen:

De toevoeging aan voorzieningen van € 43.389,- betreft de toevoeging aan de voorziening voor verlofsparen door de medewerkers. Op basis van de CAO SGO kunnen medewerkers vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke verlofuren sparen. Met dit verlofsparen kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke verlofuren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. Deze verlofuren verjaren niet. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden. De dotatie aan de voorziening verlofsparen betreft de toename van de omvang van het bovenwettelijk verlof per 31 december 2024 ten opzichte van 31 december 2023.

In onderstaande tabel zijn de begrote verantwoorde bijdragen opgenomen.

Bijdrage deelnemers	2024	2024 na 1e wijziging	2024 na 2e wijziging
Borsele	€ 449.427	€ 503.397	€ 715.253
Goes	€ 896.706	€ 999.988	€ 1.415.785
Hulst	€ 531.645	€ 598.761	€ 853.945
Kapelle	€ 239.695	€ 268.983	€ 383.223
Reimerswaal	€ 430.038	€ 479.700	€ 680.359
Sluis	€ 799.885	€ 897.977	€ 1.267.756
Terneuzen	€ 1.105.940	€ 1.246.751	€ 1.781.103
Tholen	€ 519.695	€ 582.834	€ 828.996
Totaal gemeenten	€ 4.973.031	€ 5.578.391	€ 7.926.420
Waterschap	€ 2.502.472	€ 2.699.169	€ 3.639.693
Totaal	€ 7.475.503	€ 8.277.559	€ 11.566.113

Het algemeen bestuur heeft in zijn vergadering van 6 september 2024 besloten om een eerste begrotingswijziging vast te stellen. In zijn vergadering van 20 december 2024 heeft het algemeen bestuur besloten om een tweede begrotingswijziging vast te stellen.

Specificatie taakvelden 2024

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	€ -	€ 2.425.743	€ 2.425.743
0.61 OZB Woningen	€ -	€ 4.986.294	€ 4.986.294
0.62 OZB niet woningen	€ -	€ 782.840	€ 782.840
0.64 Belastingen overig	€ 273.370	€ 2.046.448	€ 1.773.078
0.8 Overige baten en lasten	€ -	€ 23.663	€ 23.663
0.9 Vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -
1.0 Mutaties reserves	€ -	€ -	€ -
0.11 Saldo van de rekening van baten en lasten	€ -	€ -	€ -
2.3 Recreatieve havens	€ -	€ 1.664	€ 1.664
2.4 Economische havens	€ -	€ 606	€ 606
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	€ -	€ 726	€ 726
3.4 Economische promotie	€ -	€ 88.960	€ 88.960
7.2 Riolering	€ -	€ 677.258	€ 677.258
7.3 Afval	€ -	€ 531.912	€ 531.912

Overzicht overhead

Middels een voorgeschreven programmaplan worden, in een apart overzicht, de kosten van overhead weergegeven. In de programma's zelf zijn de kosten opgenomen die direct betrekking hebben op het primaire proces. De definitie voor Overhead van Vensters voor bedrijfsvoering is gehanteerd als uitgangspunt. Deze luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

Overhead bestaat in ieder geval uit:

1. Leidinggevende primair proces.
2. Financiën, toezicht en controle eigen organisatie.
3. P&O / HRM
4. Inkoop.
5. In- en externe communicatie.
6. Juridische zaken m.u.v. behandeling bezwaar- en beroepsschriften en juristen die primaire taken verrichten (bijv. vergunningverlening)
7. Bestuurszaken en bestuursondersteuning.
8. Informatievoorziening en automatisering (exclusief hetgeen functioneel is ten behoeve van het primaire proces).
9. Facilitaire zaken en huisvesting.

10. Documentaire informatievoorziening.
10. Managementondersteuning primair proces.

Bovenstaande indeling kan teruggebracht worden tot de volgende uitgangspunten als men naar de gehele organisatie kijkt.

- Directe kosten zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden.
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren derhalve tot de overhead. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead (bijv. salarisadministratie).
- Sturende taken vervuld door hiërarchisch leidinggevenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.
- De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

Wat heeft het gekost

Lasten en baten

	Begroting 2024	Begroting 2024 na 1e wijz.	Begroting 2024 na 2e wijz.	Jaarrekening 2024	Afwijking
Lasten	€ 1.207.713	€ 1.412.718	€ 1.230.111	€ 1.195.446	€ -34.666
Baten	€ -0	€ -	€ -	€ -	€ -
Saldo van baten en lasten	€ -1.207.714	€ -1.412.718	€ -1.230.111	€ -1.195.446	€ 34.666
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toevoeging aan voorzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan voorzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gerealiseerd resultaat	€ -1.207.714	€ -1.412.718	€ -1.230.111	€ -1.195.446	€ 34.666

2.5. Overzicht onvoorzien en vennootschapsbelasting

Onvoorzien

	Begroting 2024	Begroting 2024 na 1e wijz.	Begroting 2024 na 2e wijz.	Jaarrekening 2024	Afwijking
Lasten	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ -	€ -10.000
Baten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Saldo van baten en lasten	€ -10.000	€ -10.000	€ -10.000	€ -	€ 10.000
Toevoeging aan reserves	€ -		€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -		€ -	€ -	€ -
Gerealiseerd resultaat	€ -10.000	€ -10.000	€ -10.000	€ -	€ 10.000

Vennootschapsbelasting

	Begroting 2024	Begroting 2024 na 1e wijz.	Begroting 2024 na 2e wijz.	Jaarrekening 2024	Afwijking
Lasten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Saldo van baten en lasten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Toevoeging aan reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onttrekking aan reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gerealiseerd resultaat	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

De taken die Sabewa Zeeland verricht zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting.

3. Paragrafen

3.1. Algemeen

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is het ook voor de gemeenschappelijke regeling Sabewa Zeeland verplicht, voor zover van toepassing, de paragrafen op te stellen. De paragrafen lokale heffingen, onderhoud kapitaalgoederen, verbonden partijen en grondbeleid zijn niet van toepassing voor deze gemeenschappelijke regeling.

3.2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- a) De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- b) Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

In de weerstandscapaciteit worden alleen die middelen opgenomen die in een begrotingsjaar en de daarop volgende begrotingsjaren vrij aanwendbaar zijn zonder dat dit effect heeft op de gewenste kernactiviteit van de organisatie. Sabewa Zeeland heeft geen vrij aanwendbare middelen en derhalve geen weerstandscapaciteit. De algemene reserve, gevormd uit het batig slot van de jaarrekening 2024, is bestemd voor incidentele kosten. Ingevolge wetgeving (BBV) en regelgeving (Vereniging Zeeuwse Gemeenten) is dit slechts beperkt toegestaan.

Risico's

De voor het weerstandsvermogen relevante risico's zijn die risico's waarvoor geen maatregelen (bijvoorbeeld verzekering of voorziening) zijn getroffen en die van materiële betekenis zijn in relatie met de financiële positie. Een risico van materiële betekenis en welke Sabewa Zeeland zelf slechts beperkt kan beïnvloeden, zijn de proceskosten voor de no-cure-no-pay-bureaus met betrekking tot de bezwaarschriften.

Oorlog Rusland-Oekraïne

In februari 2022 startte de Russische invasie van Oekraïne. Deze oorlog is in de eerste plaats een menselijke tragedie. Daarnaast heeft deze oorlog gevolgen voor de wereldwijde economie en dus ook de Nederlandse economie. Door de oorlog is de inflatie verergerd en is een Europese energieprijzen crisis ontstaan. Door de hogere energiekosten stijgen ook de productiekosten van voedsel en dus de voedselprijzen. Sabewa Zeeland ondervindt de gevolgen van de inflatie maar de oorlog heeft geen effect op de bedrijfsvoering van Sabewa Zeeland.

Risicomanagement

Maatregelen worden getroffen om de risico's zo beperkt mogelijk te houden. Eén van die maatregelen is te komen tot het verbeteren van de processen. Zo zijn alle processen in beeld gebracht en beschreven, en vinden er controles plaats die worden vastgelegd. In 2024 zijn een intern frauderisico-analyse en een algemene risicoanalyse opgesteld.

Kengetallen

Voor het Besluit begroting en verantwoording (BBV) zijn een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen. Het gaat om de kengetallen voor netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, belastingcapaciteit en grondexploitatie. De kengetallen van de belastingcapaciteit en grondexploitatie zijn niet van toepassing voor Sabewa Zeeland. De kengetallen moeten inzicht geven in de financiële positie van Sabewa Zeeland en de mogelijkheid bieden tot vergelijking met anderen.

Kengetallen rekening 2024			
Kengetal	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Netto Schuldquote	2,19%	0%	-24,51%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	2,19%	0%	-24,51%
Solvabiliteitsratio	-2,18%	0%	16,13%
Structurele exploitatieruimte	-4,34%	0%	13,47%

Kengetal: Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de Sabewa Zeeland ten opzichte van de eigen middelen. Geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie.

Kengetal: Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op deze wijze wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat het betekend voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Kengetal: Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Bij dit kengetal moet wel de kanttekening gemaakt worden dat gemeenschappelijke regelingen beperkt zijn in het vormen van (permanente) reserves.

Kengetal: Structurele exploitatie ruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte men heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten en baten. De structurele exploitatie ruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

3.3. Paragraaf financiering

Rekening-courant

Sabewa Zeeland heeft een rekening-courantovereenkomst bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) tot maximaal de toegestane kasgeldlimiet, zijnde 8,2% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar).

De kasgeldlimiet is in 2024 niet overschreden.

2024	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
gemiddeld kwartaalsaldo rc	€ 212.000	€ 179.000	€ 226.000	€ 210.000
Kasgeldlimiet	€ 620.147	€ 620.147	€ 620.147	€ 620.147

3.4. Paragraaf bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering wordt gekenmerkt door een efficiënte inrichting van de organisatie. De organisatie is gericht op uitvoering van de programma's Waarderen, Heffen en Innen. Het uit te voeren beleid wordt door de deelnemende organisaties opgesteld.

De efficiënte inrichting komt onder andere tot uitdrukking in het organogram van de organisatie. Kenmerkend is de platte organisatie van de gemeenschappelijke regeling. De directeur, de teammanagers, de staf, en de medewerkers uit de teams Waarderen, Aanslagoplegging en Betalingen & Burgercontacten vormen de gehele organisatie. Daarbij zijn slechts 3 hiërarchische lagen.

De programma's Waarderen, Heffen en Innen worden op een zo doelmatig mogelijke wijze uitgevoerd waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van digitale informatievoorziening.

Het adequaat besturen en managen van een organisatie vraagt om een goede planning en control. Hieronder wordt verstaan het gehele besturings- en managementinstrumentarium waarmee binnen een organisatie zowel de planningsfunctie als de controlefunctie optimaal kan worden uitgevoerd. Om dit te kunnen bereiken zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten.

Formatie

De toegestane vaste formatie bedraagt 50,77 fte. De werkelijke bezetting bedroeg per 31 december 2024 46,58 fte. Het feit dat de werkelijke bezetting lager ligt dan de toegestane formatie wordt veroorzaakt door de krapte op de arbeidsmarkt waardoor het nog niet gelukt is om enkele openstaande vacatures in te vullen. Werkzaamheden van deze openstaande vacatures worden daarom tijdelijk opgevangen door externe inhuur.

Arbeidsomstandigheden

Voor de arbeidsomstandigheden is aansluiting gezocht bij de door de gemeente Terneuzen ingehuurd arbodienst.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage voor 2024 bedraagt 3,57% (2017 5,93%, 2018 4,86%, 2019 3,73%, 2020 1,93% 2021 1,39%, 2022 4,06%, 2023 6,76%). Het ziekteverzuim is lager dan afgelopen twee jaar.

Afname diensten

De personeels- en salarisadministratie wordt uitgevoerd door de gemeente Terneuzen. De dienstverlening op het gebied van huisvesting, (kantoor)automatisering, financiële administratie en facilitaire zaken wordt geleverd door het waterschap. Met de gemeente Terneuzen is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten. De dienstverleningsovereenkomst met Waterschap

Scheldestromen is opgezegd per 31 december 2022. De oude dienstverleningsovereenkomst is verlengd tot en met 30 juni 2023. Er wordt onderhandeld over een nieuwe dienstverleningsovereenkomst die met terugwerkende kracht in moet gaan per 1 juli 2023

Informatisering/automatisering

Diensten op het gebied van de informatisering en automatisering worden via een dienstverleningsovereenkomst afgenomen van het waterschap.

Planning en Control

Het Treasurystatuut en de Financiële verordening en Controleverordening op grond van resp. artikel 212 en 213 van de Gemeentewet zijn in 2023 door het bestuur vastgesteld.

Huisvesting

De gemeenschappelijke regeling is gehuisvest in het waterschapskantoor te Terneuzen.

Bedrijfshulpverlening

Aangesloten is bij de in het kantoor Terneuzen van het waterschap aanwezige bhv-dienst.

Communicatie

Van belang is dat onze deelnemers weten wat ze van ons kunnen verwachten op het gebied van communicatie. Kortom: de interne en externe communicatie. Beide aspecten zijn vervat in een helder communicatieplan. Een essentieel onderdeel van dit plan vormt de jaarplanner waarin uiteengezet is wanneer Sabewa Zeeland communiceert, aan welke doelgroep en welke middelen hiervoor worden ingezet. De jaarplanner is verzonden aan de deelnemers en wordt periodiek geëvalueerd.

Rechtmatigheid

Met betrekking tot de volgende crediteuren heeft er geen aanbesteding plaatsgevonden, terwijl dit volgens de geldende drempels wel zou moeten.

Crediteur	Omvang bedrag 2024
DataB	€ 498.930
BNG	€ 91.516
Into Beheer B.V.	€ 170.400
Legitiem controle	€ 62.282
Omnilaw	€ 99.530
	€ 922.658

De aanbestedingsfout met betrekking tot DataB was reeds opgenomen in de jaarrekening 2023. Er is voor gekozen om de aanbesteding voor de diensten m.b.t. drukwerk en postverzending uit te stellen tot de nieuwe belastingapplicatie gereed is zodat er een specifiekere uitvraag gedaan kan worden. De kosten met betrekking tot Into Beheer B.V. en Omnilaw betreffen kosten voor de inhuur van specifieke kennis op het gebied van informatietechnologie en inkoop. Deze kennis was en is o.a. nodig om de nieuwe belastingapplicatie te kunnen implementeren. Contractmanagement heeft zeker de aandacht bij Sabewa Zeeland en hier zal ook in de toekomst nog intensiever op worden ingezet.

De afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn toegelicht in paragraaf 5.5.

3.5. Wet Open Overheid

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze begroting en jaarlijkse verantwoording vloeien voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

De Woo is in 2022 in werking getreden. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo geeft regels voor het actief openbaar en toegankelijk maken van overheidsinformatie en moet ervoor zorgen dat deze beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Deze wet legt de verplichting op documenten in een, voor Sabewa Zeeland, beperkt aantal categorieën openbaar te maken:

- Wet- en regelgeving;
- Organisatiegegevens;
- Bestuursstukken;
- Jaarplannen en-verslagen;
- Wob/Woo-verzoeken;
- Onderzoeken;
- Klachten.

Sabewa Zeeland voldoet al voor het merendeel van deze categorieën aan deze verplichting, uitgezonderd van de Wob/Woo-verzoeken, onderzoeken en klachten.

Ook deze categorieën zullen in de toekomst door Sabewa Zeeland in de toekomst openbaar gemaakt worden.

Daarnaast verplicht de Woo overheden om de informatiehuishouding op orde te brengen. De verwachting is wel dat met het op orde krijgen van de digitale informatiehuishouding van de overheid nog een aanzienlijke doorlooptijd zal zijn gemoeid. Voor het volledig realiseren hiervan bij het Rijk en de decentrale overheden wordt een termijn van tenminste 8 jaar genoemd (Memorie van Toelichting, kamerdossier 35112). Omdat het niet efficiënt wordt geacht dat ieder bestuursorgaan zelf het wiel uitvindt, zal de minister van BiZa een meerjarenplanning opstellen, waarbij een begin wordt gemaakt bij de digitale huishouding van het Rijk en daarna stap voor stap bij de overige overheden.

Jaarrekening

4. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

4.1. Overzicht van baten en lasten

In onderstaande tabel is het totaaloverzicht van lasten en baten opgenomen ingedeeld naar de programma's uit de programmabegroting. Een toelichting op de verschillen is te vinden in de financiële analyses in het jaarverslag en de jaarrekening.

(bedragen * € 1.000,-)	Begroting 2024			Begroting 2024 na 2e wijz.			Rekening 2024		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Programma waarden	€ 2.851	€ -	€ -2.851	€ 3.822	€ -	€ -3.822	€ 3.747	€ -	€ -3.747
Programma heffen	€ 1.840	€ -	€ -1.840	€ 2.432	€ -	€ -2.432	€ 2.380	€ -	€ -2.380
Programma innen	€ 1.527	€ 87	€ -1.440	€ 1.836	€ 670	€ -1.166	€ 1.808	€ 764	€ -1.043
Algemene dekkingsmiddelen	€ 127	€ 7.476	€ 7.348	€ 264	€ 11.566	€ 11.302	€ 273	€ 11.566	€ 11.293
Overhead	€ 1.208	€ -0	€ -1.208	€ 1.230	€ -	€ -1.230	€ 1.195	€ -	€ -1.195
Vennootschapsbelasting		€ -	€ -		€ -	€ -			€ -
Onvoorzien	€ 10	€ -	€ -10	€ 10	€ -	€ -10			€ -
Saldo baten en lasten	€ 7.563	€ 7.563	€ -0	€ 9.593	€ 12.236	€ 2.643	€ 9.403	€ 12.330	€ 2.928
<i>Mutaties reserves per programma</i>									
Programma waarden		€ -	€ -	€ 1.353	€ -	€ -1.353	€ 1.353	€ -	€ -1.353
Programma heffen	€ -	€ -	€ -	€ 692	€ -	€ -692	€ 692	€ -	€ -692
Programma innen		€ -	€ -	€ 538	€ -	€ -538	€ 538	€ -	€ -538
Algemene dekkingsmiddelen	€ -	€ -	€ -	€ 58	€ -	€ -58	€ 58	€ -	€ -58
Saldo baten en lasten	€ -	€ -	€ -	€ 2.641	€ -	€ -2.641	€ 2.641	€ -	€ -2.641
<i>Mutaties voorzieningen per programma</i>									
Programma waarden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -			
Programma heffen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -			
Programma innen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -			
Algemene dekkingsmiddelen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 43	€ -	€ -43
Saldo baten en lasten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 43	€ -	€ -43
Geraamd resultaat	€ 7.563	€ 7.563	€ -0	€ 12.234	€ 12.234	€ 0	€ 12.088	€ 12.330	€ 243

De toevoegingen aan de reserves betreft het deel van de eenmalige bijdrage van de deelnemers in 2024 voor in 2025 te maken incidentele kosten.

5. Toelichting overzicht baten en lasten in de jaarrekening

5.1. Verschillenanalyse

In onderstaande tabel wordt de totstandkoming van het rekeningresultaat ten opzichte van de begroting na wijziging weergegeven. Bedragen x € 1.000,-.

Nr	Programma	Voordelig	Nadelig	Saldo
	Raming saldo begroting			
1	Waarderen			
	Overige uitbestede werkzaamheden	11		
	Vergoeding proceskosten WOZ-bezwaren	39		
	Aandeel personeelslasten		17	
	Aandeel automatisering	17		
	Aandeel interne dienstverlening	25		
	Overige afwijkingen	2		
		93	17	75
2	Heffen			
	Overige uitbestede werkzaamheden	34		
	Aandeel personeelslasten		14	
	Aandeel automatisering	14		
	Aandeel interne dienstverlening	20		
	Overige afwijkingen		2	
		68	16	52
3	Innen			
	Overige uitbestede werkzaamheden	9		
	Kosten geldverkeer	4		
	Opbrengst ond & dienst.voor derden		22	
	Rentebaten	117		
	Aandeel personeelslasten		11	
	Aandeel automatisering	11		
	Aandeel interne dienstverlening	16		
		156	33	123

4	Algemene dekkingsmiddelen			
	Niet compensabele BTW		9	
		0	9	-9
5	Overhead			
	Personeelslasten	29		
	Aandeel accountantskosten		5	
	Aandeel personeel van derden	11		
	Overige afwijkingen		1	
		40	6	35
6	Onvoorzien			10
	Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten			286
	Toevoegingen en onttrekkingen reserves			0
	Toevoegingen en onttrekkingen voorzieningen			-43
	Gerealiseerd resultaat			243

Toelichting:

Hieronder worden de verschillen in directe kosten op de programma's en kostenplaatsen nader toegelicht.

1. Programma Waarderen

De proceskostenvergoedingen voor de afhandeling van WOZ-beroepzaken zijn € 39.000,- lager uitgevallen dan begroot en de kosten voor taxatie-technische inhuur (verantwoord onder overige uitbestede werkzaamheden) zijn € 11.000,- lager uitgevallen dan begroot. De betreffende kosten zijn lager uitgevallen dan begroot omdat er in 2024 minder zaken ter zitting gekomen zijn dan verwacht. Deze kosten zullen dus in 2025 nog gemaakt worden.

Het hogere aandeel in de personeelslasten wordt veroorzaakt een verschuiving van de kosten van overhead naar de programma's ten opzichte van de begroting.

Het lagere aandeel in de automatiseringskosten wordt veroorzaakt doordat begrote kosten voor nieuwe ontwikkelingen in 2024 nog niet zijn gemaakt. Deze kosten worden in 2025 gemaakt. Het lagere aandeel in de kosten van interne dienstverlening wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor contractmanagement en geldverkeer (i-deal transacties).

2. Programma Heffen

De kosten voor overige uitbestede werkzaamheden zijn € 34.000,- lager uitgevallen dan begroot. Dit betreft de kosten voor juridische inhuur voor het afhandelen van beroepszaken over 2023. De kosten zijn lager uitgevallen dan begroot omdat er in 2024 minder zaken ter zitting gekomen zijn dan verwacht. Deze kosten zullen dus in 2025 nog gemaakt worden.

Het hogere aandeel in de personeelslasten wordt veroorzaakt een verschuiving van de kosten van overhead naar de programma's ten opzichte van de begroting. In de

Het lagere aandeel in de automatiseringskosten wordt veroorzaakt doordat begrote kosten voor nieuwe ontwikkelingen in 2024 nog niet zijn gemaakt. Deze kosten worden in 2025 gemaakt. Het lagere aandeel in de kosten van interne dienstverlening wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor contractmanagement en geldverkeer (i-deal transacties).

3. Programma Innen

De rentebaten vallen zo'n € 117.000,- hoger uit dan begroot. Dit komt met name door de ontvangen rente op de rekening-courantrekeningen bij de schatkist van het Ministerie van Financiën. De oorzaak voor het hoger uitvallen van de ontvangen rente is het feit dat de cashflow fluctueert.

Daarentegen valt de vergoeding voor het uitvoeren van de kwijtschelding voor niet-deelnemers lager uit vanwege een lagere aantal ingediende kwijtscheldingsverzoeken (- € 22.000,-). Deze baten verantwoord onder "opbrengst ond & dienst voor derden".

Het hogere aandeel in de personeelslasten wordt veroorzaakt een verschuiving van de kosten van overhead naar de programma's ten opzichte van de begroting. In de
Het lagere aandeel in de automatiseringskosten wordt veroorzaakt doordat begrote kosten voor nieuwe ontwikkelingen in 2024 nog niet zijn gemaakt. Deze kosten worden in 2025 gemaakt. Het lagere aandeel in de kosten van interne dienstverlening wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor contractmanagement en geldverkeer (i-deal transacties).

4. Algemene dekkingsmiddelen

De niet-verrekenbare BTW ten laste van het Waterschap valt hoger uit dan begroot.

5. Overhead

Het lagere aandeel in de personeelslasten wordt veroorzaakt een verschuiving van de kosten van overhead naar de programma's ten opzichte van de begroting.

6. Onvoorzien

In 2024 zijn er geen onvoorziene uitgaven gedaan.

Toevoegingen en onttrekkingen voorzieningen

Dit betreft de toevoeging aan de voorziening spaarverlof; deze toevoeging was niet in de begroting opgenomen.

5.2. Overzicht onvoorzien

De post onvoorzien is opgenomen onder de programma's Waarderen, Heffen en Innen voor een totaal bedrag van € 10.000,-.

5.3. Overzicht van incidentele baten en lasten

Onder incidentele baten en lasten worden verstaan baten en lasten die zich niet langer dan drie jaar voordoen.

Omschrijving	Begroot 2024	Werkelijk 2024
Incidentele lasten		
Robotisering	€ 20.700	€ 15.964
Aanpassen functiehuis	€ 21.260	€ 10.631
Tijdelijke vervanging langdurig zieke medewerker	€ 30.098	€ 30.098
Jaarplan Waarderen	€ 113.360	€ 108.339
Jaarplan Heffen	€ 41.852	€ 41.852
Jaarplan Innen	€ 43.310	€ 54.360
Jaarplan Staf-Overhead	€ 142.800	€ 127.691
Technologieoplossing	€ 351.250	€ 365.879
Juridische inhuur beroepszaken	€ 151.370	€ 116.652
Administratieve ondersteuning beroepszaken	€ 30.000	€ 29.519
Taxatietechnische inhuur beroepszaken	€ 146.250	€ 134.208
	€ 1.092.250	€ 1.035.193
Incidentele baten		
Bijdrage deelnemers technologie-oplossing	€ 2.302.114	€ 2.302.114
	€ 2.302.114	€ 2.302.114

5.4. Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Er vinden geen structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves plaats.

5.5. Begrotingsrechtmatigheid

(bedragen * € 1.000,-)	Begroting 2024 na 2e wijz.			Rekening 2024			Begrotingsafwijking		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Programma waarderen	€ 3.822	€ -	€ -3.822	€ 3.747	€ -	€ -3.747	€ -75	€ -	€ 75
Programma heffen	€ 2.432	€ -	€ -2.432	€ 2.380	€ -	€ -2.380	€ -52	€ -	€ 52
Programma innen	€ 1.836	€ 670	€ -1.166	€ 1.808	€ 764	€ -1.043	€ -28	€ 95	€ 123
Algemene dekkingsmiddelen	€ 264	€ 11.566	€ 11.302	€ 273	€ 11.566	€ 11.293	€ 9	€ 0	€ -9
Overhead	€ 1.230	€ -	€ -1.230	€ 1.195	€ -	€ -1.195	€ -35	€ -	€ 35
Vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onvoorzien	€ 10	€ -	€ -10	€ -	€ -	€ -	€ -10	€ -	€ 10
Saldo baten en lasten	€ 9.593	€ 12.236	€ 2.643	€ 9.403	€ 12.330	€ 2.928	€ -191	€ 95	€ 286
<i>Mutaties reserves per programma</i>						€ -			€ -
Programma waarderen	€ 1.353	€ -	€ -1.353	€ 1.353	€ -	€ -1.353	€ -	€ -	€ -
Programma heffen	€ 692	€ -	€ -692	€ 692	€ -	€ -692	€ -	€ -	€ -
Programma innen	€ 538	€ -	€ -538	€ 538	€ -	€ -538	€ -	€ -	€ -
Algemene dekkingsmiddelen	€ 58	€ -	€ -58	€ 58	€ -	€ -58	€ -	€ -	€ -
Saldo baten en lasten	€ 2.641	€ -	€ -2.641	€ 2.641	€ -	€ -2.641	€ -	€ -	€ -
<i>Mutaties voorzieningen per programma</i>									
Programma waarderen	€ -	€ -	€ -						
Programma heffen	€ -	€ -	€ -						
Programma innen	€ -	€ -	€ -						
Algemene dekkingsmiddelen	€ -	€ -	€ -	€ 43	€ -	€ -43	€ 43	€ -	€ -43
Saldo baten en lasten	€ -	€ -	€ -	€ 43	€ -	€ -43	€ 43	€ -	€ -43
Geraamd resultaat	€ 12.234	€ 12.234	€ 0	€ 12.088	€ 12.330	€ 243	€ -148	€ 95	€ 242

In het jaarverslag en in de paragraaf "Verschillenanalyse" zijn de afwijkingen tussen de begroting na 2^e wijziging en jaarrekening reeds toegelicht.

5.6. WNT

WNT-verantwoording 2024 Sabewa Zeeland

De WNT is van toepassing op Sabewa Zeeland. Het voor Sabewa Zeeland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 223.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2024		
bedragen x € 1	Dobbelsteen, EHJ van den	
Functiegegevens	Directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	
Dienstbetrekking?	Ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	103.378,08	
Beloningen betaalbaar op termijn	16.501,44	
Subtotaal	119.879,52	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000,00	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	119.879,52	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

Gegevens 2023	
bedragen x € 1	Dobbelsteen, EHJ van den
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functieervulling in 2023	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	97.482,14
Beloningen betaalbaar op termijn	14.817,36
<i>Subtotaal</i>	<i>112.299,50</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000,00
Bezoldiging	112.299,50

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Algemeen bestuur:

Gemeente Borsele:	dhr. A.P. Witkam
Gemeente Goes:	dhr. S. Meulblok
Gemeente Hulst:	dhr. D.K.E. Steijaert
Gemeente Kapelle:	dhr. J.H. Herselman
Gemeente Reimerswaal:	dhr. N. van der Hoest
Gemeente Sluis:	dhr. C. Simons
Gemeente Terneuzen:	dhr. drs. F. O. van Hulle
Gemeente Tholen:	dhr. drs. P.W.J. Hoek
Waterschap Scheldestromen:	dhr. A.J.G. Poppelaars

Dagelijks Bestuur:

Gemeente Kapelle:	dhr. J.H. Herselman (voorzitter)
Gemeente Terneuzen	dhr. F.O. van Hulle
Waterschap Scheldestromen:	dhr. A.J.G. Poppelaars

1f. In het geval een leidinggevende topfunctionaris, op of na 1-1-2018 met een WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat en hij/zij bij een of meer andere WNT-instellingen reeds een dienstbetrekking heeft als topfunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris, zijn bepaalde of alle onderdelen van onderstaande tabel van toepassing. Indien van toepassing kan het betreffende tabelonderdeel dienen als aanvulling op tabel 1a of 1d. Dit geldt in voorkomende gevallen ook voor diegene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt.

Bij Sabewa Zeeland waren in 2024 geen functionarissen werkzaam als bedoeld in de rubrieken 1b. tot en met 1f. Om die reden worden de daarbij behorende tabellen niet opgenomen in de jaarverslaglegging van Sabewa Zeeland 2024.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband

Er zijn bij Sabewa Zeeland in 2024 geen uitkeringen verstrekt wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

5.7. Overzicht taakvelden

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	€ 1.195.446	€ 2.425.743	€ 1.230.297
0.61 OZB Woningen	€ 3.633.780	€ 4.998.552	€ 1.364.772
0.62 OZB niet woningen	€ 575.323	€ 786.118	€ 210.794
0.64 Belastingen overig	€ 2.896.502	€ 2.738.861	€ -157.641
0.8 Overige baten en lasten	€ -	€ 23.663	€ 23.663
0.9 Vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -
1.0 Mutaties reserves	€ 2.641.376	€ -	€ -2.641.376
1.1 Mutaties voorzieningen	€ 43.389	€ -	€ -43.389
0.11 Saldo van de rekening baten en =lasten	€ -	€ -	€ -
2.3 Recreatieve Havens	€ 1.284	€ 1.664	€ 379
2.4 Economische Havens	€ 468	€ 606	€ 138
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	€ 561	€ 726	€ 166
3.4 Economische promotie	€ 71.756	€ 88.960	€ 17.204
7.2 Riolering	€ 573.340	€ 707.436	€ 134.096
7.3 Afval	€ 454.449	€ 558.097	€ 103.647
Totaal	€ 12.087.675	€ 12.330.426	€ 242.751

6. Balans

6.1. Balans

Activa	2024	2023	Passiva	2024	2023
Vaste activa			Vaste passiva		
Materiële vaste activa	€ 52.614	€ 60.990	Eigen vermogen	€ 2.884.127	€ -263.113
Overig	€ 52.614	€ 60.990	Bestemmingsreserve	€ 2.641.376	€ -
			Saldo van rekening	€ 242.751	€ -263.113
			Voorzieningen	€ 190.406	€ 147.017
Totaal	€ 52.614	€ 60.990	Totaal	€ 3.074.533	€ -116.097
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Uitzettingen	€ 20.409.700	€ 11.538.211	Vlottende schuld	€ 874.627	€ 542.135
Vorderingen op openbare lichamen	€ 4.025.389	€ 596.227	Overige vlottende schulden	€ 874.627	€ 542.135
Rekening courant verhouding met het Rijk	€ 16.360.027	€ 10.937.749			
Overige vorderingen	€ 24.284	€ 4.235			
Liquide middelen	€ 247.667	€ 248.209			
Kas- en banksaldi	€ 247.667	€ 248.209			
Overlopende activa	€ 242.492	€ 237.816	Overlopende passiva	€ 17.003.312	€ 11.659.188
Overige overlopende activa	€ 242.492	€ 237.816	Overige overlopende passiva	€ 17.003.312	€ 11.659.188
Totaal	€ 20.899.859	€ 12.024.236	Totaal	€ 17.877.939	€ 12.201.323
Totaal activa	€ 20.952.473	€ 12.085.226	Totaal Passiva	€ 20.952.473	€ 12.085.226

6.2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De in de jaarrekening opgenomen begrotingscijfers over 2024 zijn gebaseerd op de programmabegroting 2024 en de 1^e en 2^e begrotingswijziging 2024.

Waarderingsgrondslagen

De activa en passiva zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs. Voor baten en lasten geldt dat ze worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Vaste activa

Immateriële- en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de betreffende investering in mindering gebracht. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden ten laste van het resultaat van het boekjaar gebracht. Financiële activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde (leningen aan derden) of tegen verkrijgingprijs (deelnemingen).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor oninbaarheid invorderingsopbrengsten is een voorziening getroffen en op de vordering in mindering gebracht.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt onderverdeeld in de algemene reserve, bestemmingsreserves en het jaarrekeningresultaat (gerealiseerd resultaat).

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume (o.a. vakantiegeld, verlof) wordt, conform het BBV, geen voorziening gevormd. Medewerkers kunnen echter vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke verlofuren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke verlofuren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het vitaliteitsbeleid van de organisatie. Deze verlofuren verjaren niet. Aangezien bij verlofsparen sprake is van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden. De dotatie is de opbouw van het spaarverlof en de onttrekking is de daadwerkelijke opname van het verlof. Als tarief wordt het gemiddelde uurloon van de medewerker gehanteerd.

Vaste schulden

Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met de gedane aflossingen.

Kortlopende schulden / overlopende passiva

Dit zijn schulden met een looptijd korter dan één jaar en worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

De lasten en baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben en zijn ingedeeld naar programma's zoals door het algemeen bestuur zijn vastgesteld.

Afschrijvingen worden berekend over de verkrijgingprijs onder aftrek van subsidies en bijdragen van derden en vindt plaats vanaf het jaar dat het actief in gebruik is genomen.

Voorzieningen worden via de rekening van baten en lasten gevoed. Stortingen in en onttrekkingen uit de reserves worden onder "algemene dekkingsmiddelen" gepresenteerd. Er wordt geen rente bijgeschreven op reserves en voorzieningen.

Verliezen worden genomen op het moment dat ze bekend zijn en de winsten op het moment dat ze zijn gerealiseerd.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Vakantiegeld en verlofaanspraken worden toegerekend aan de periode van uitbetaling

6.3. Toelichting op balans

Activa

Activa	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Materiele vaste activa (overig)		
Stand 1-1	60.990	20.660
Aankoop meubilair	0	51.935
Afschrijvingen / overige verminderings (10 jaar; 10% per jaar)	-8.376	-11.605
Stand 31-12	52.614	60.990
Subtotaal	52.614	60.990
Vorderingen op openbare lichamen		
Aan deelnemers in rekening gebrachte BTW	593.383	498.882
Nog te ontvangen bijdrage deelnemers begrotingswijziging	3.288.555	0
Nog te ontvangen compensatie toeslagenaffaire	0	3.000
Nog te ontvangen rente schatkistbankieren kwartaal 4	143.452	94.345
Sub-totaal	4.025.389	596.227
Rekening courant verhouding met het Rijk		
Schatkistrekening belastingen	13.663.283	8.963.522
Schatkistrekening exploitatie Sabewa Zeeland	2.696.744	1.974.227
Sub-totaal	16.360.027	10.937.749
Overige vorderingen		
Overigen	24.284	4.235
Sub-totaal	24.284	4.235
Totaal uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	20.409.700	11.538.211
Liquide middelen		
Banksaldi	247.667	248.209
Sub-totaal	247.667	248.209
Overlopende activa		
Vooruitbetaald voorschot T-tags	102	1.236
Vooruitbetaalde facturen	129.439	126.873
Nog te ontvangen bijdrage kwijtscheldingen	112.951	109.707
Totaal overlopende activa	242.492	237.816
Totaal vlottende activa	20.899.859	12.024.236

Passiva

Eigen vermogen	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Bestemmingsreserve	2.641.376	0
Saldo van rekening		
Resultaat	242.751	-263.113
Totaal eigen vermogen	2.884.127	-263.113

Voorzieningen	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Voorziening verlofsparen personeel	190.406	147.017
Totaal voorzieningen	190.406	147.017

Vlottende passiva

Vlottende schuld	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Overige vlottende schulden		
Nog te betalen loonheffing	265.729	228.673
Nog te betalen salarissen	-412	8.804
Nog te betalen BTW	19.603	19.040
Schulden aan leveranciers	589.707	285.618
Totaal overige vlottende schulden	874.627	542.135

Overlopende passiva	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Nog te betalen kosten		
Nog te ontvangen nota's / te betalen kosten	760.743	442.559
Nog te betalen deelnemers belastingopbrengsten belastingadm.	14.546.636	9.823.999
Nog te betalen deelnemers invorderingsopbrengsten belastingadm.	1.068.365	1.078.036
Overig	45.218	39.179
Subtotaal	16.420.962	11.383.773
Vooruitontvangen bedragen		
Vooruitontvangen deelnemersbijdragen	582.350	275.415
Totaal overlopende passiva	17.003.312	11.659.188
Totaal passiva	20.952.473	12.085.226

Overzicht reserves en voorzieningen

	31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat bestemming vorig boekjaar	31-12-2024
Algemene reserve	0	0	0		0
Bestemmingsreserves	0	2.641.376	0	-	2.641.376
Voorzieningen	147.017	43.389	0	-	190.406

Schatkistbankieren (Liquide middelen)

De bankrekeningen worden dagelijks afgeroomd naar de schatkist.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1000			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	212	179	226	210
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	788	821	774	790
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	7.563			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	7.563			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.		Drempelbedrag	1000		
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	19.325	16.332	20.784	19.339
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	212	179	226	210

Gedurende het jaar is het drempelbedrag niet overschreden.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Sabewa Zeeland heeft diverse langlopende financiële verplichtingen welke niet in de balans opgenomen zijn. Omtrent het vermelden van belangrijke financiële verplichtingen zijn geen nadere bepalingen opgenomen in de Financiële verordening. Indien hiervoor geen bepalingen opgenomen zijn, adviseert de Commissie BBV, om hier die contracten te vermelden die moeten voldoen aan de aanbestedingsregels.

Omschrijving	looptijd	Waarde	opmerking
Pink Rocado belastingapplicatie	1 jaar	€ 787.612,-	Looptijd 1 januari 2024-31 december 2025
Cyclomedia Technology B.V.	onbepaald	€ 252.764,-	Looptijd vanaf 1 januari 2021

Toelichting:

Contract Pink Roccade: waarde is 1 jaar x € 787.612,- (zonder indexatie).

Contract Cyclomedia: waarde is 1 jaar x € 252.764,- (zonder indexatie, 1-1-2021 t/m 31-12-2023), met de mogelijkheid om twee keer voor de periode van 1 jaar te verlengen.

Sabewa Zeeland heeft een kredietovereenkomst afgesloten bij de BNG per 01-01-2019. Deze kredietovereenkomst bestaat uit een rekeningcourant krediet van € 300.000,-.

7. Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid Dagelijks Bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording ligt het Dagelijks Bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het Algemeen Bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het Algemeen Bestuur op 28 november 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het Algemeen Bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 120.443,-. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het Dagelijks Bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	€ 52.373,-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan het Algemeen Bestuur zijn gemeld.	
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ 52.373,-
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid. De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 922.658
M&O criterium	
6. Geen bevindingen	
Totaal onrechtmatigheden	€ 975.031,-
Waarvan acceptabel	
Waarvan niet-acceptabel	€ 975.031,-

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV en op basis van de afspraken van het Dagelijks Bestuur met het Algemeen Bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het Dagelijks Bestuur ook beschreven welke acties het onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst op te lossen of te voorkomen.

8. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

9. Besluit

Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Sabewa Zeeland

Gezien het voorstel van het dagelijks bestuur van 27 maart 2025

Gelet op de bepalingen van de gemeenschappelijke regeling

B E S L U I T:

1. tot de vaststelling van het jaarverslag en jaarrekening 2024;

Aldus vastgesteld door het algemeen bestuur in zijn vergadering van 3 juli 2025

Hoogachtend,

A.J.G. Poppelaars
voorzitter

E.H.J. van den Dobbelsteen, Msc,
directeur